

Gyakorlati tennivalók települések részére a COVID-19 és más világjárványok megjelenése esetén

Ellenőrző lista helyi hatóságok részére

Gyakorlati tennivalók települések részére a COVID-19 és más világjárványok megjelenése esetén

Ellenőrző lista helyi hatóságok részére

A kiadvány elkészítését a Nemzeti Kulturális Alap támogatta.

www.nka.hu

Fordítás: Nagy Zsuzsanna

Lektorálás: De Blasio Antonio

Szerkesztés: Egészséges Városok Mozgalom Kárpát-medencei Egyesülete

© Egészséges Városok Mozgalom Kárpát-medencei Egyesülete 2020

Jelen fordítás nem az Egészségügyi Világszervezet (WHO) hivatalos fordítása. A WHO nem vállal felelősséget a fordítás tartalmáért vagy pontosságáért.

Az eredeti angol nyelvű kiadás: *Practical actions in cities to strengthen preparedness for the COVID-19 pandemic and beyond: an interim checklist for local authorities*. Geneva: World Health Organization; 2020.

A kiadvány a [CC BY-NC-SA 3.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/) licenc feltételek szerint használható.

A kiadvány honlapunkról letölthető: www.egeszsegesvarosok.hu

Képek forrása: www.pexels.com, www.pixabay.com

Tartalom

BEVEZETŐ A KIADVÁNY MAGYAR NYELVŰ VÁLTOZATÁHOZ.....	1
KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS.....	2
CÉL, CÉLCSOPORT, HATÁSKÖR.....	3
KONCEPCIONÁLIS KERETEK	4
AZ ELLENŐRZŐ LISTA HASZNÁLATA	5
Az ellenőrző lista felépítése	5
Szerkeszthető változat és szűrési lehetőségek.....	5
Az intézkedések területei	5
Veszélyhelyzet kezelésének szakaszai	6
Az ellenőrző lista használata.....	6
Egyéb forrásanyagok	6
INTÉZKEDÉSEK ELLENŐRZŐ LISTÁJA.....	7
1. Összehangolt helyi felkészülési tervek az egészségi kockázatokra és hatásokra való hatékony válaszok érdekében	7
2. Kockázat- és válságkommunikáció, a közösségek bevonása az intézkedések betartásának elősegítése érdekében.....	12
3. Megfelelő megközelítések alkalmazása a közegészségügyi intézkedések terén – különös tekintettel a fizikai távolságtartásra, a kézhigiénére, és a légzőszervi etikett szabályaira (köhögés, tüsszentés)	14
4. Hozzáférés a COVID-19 megbetegedéshez kapcsolódó egészségügyi ellátásokhoz, és az alapvető közszolgáltatások folyamatos biztosítása	17
HIVATKOZÁSOK.....	20

Bevezető a kiadvány magyar nyelvű változatához

A WHO Egészséges Városok Mozgalom több, mint 30 éve a súlyos népegészségügyi kihívások helyi, önkormányzati kezelésének olyan társadalmi megközelítése, melyben az egészségügyi szektor tagadhatatlan szerepe mellett, az egészség településpolitikai dimenziói kerülnek a fókuszba az egészség megőrzése, fejlesztése, a betegségek megelőzése érdekében.

A WHO Egészséges Városok Mozgalom tagjai a program alapelvei mentén, közös kottából, de különböző hangszereken játszanak, vagyis az egészség megteremtése, megőrzése különböző módszerekkel, más-más szereplőkkel történik, akár hasonló vagy azonos egészségi problémák esetén is.

Jelen kiadvány is az Egészséges Városok azon megközelítését követi, mely szerint nincs még két egyforma tojás sem, nemhogy település, akár ugyanazon régióban, országban, vagy földrészen, így az azonosságok mellett számottevő különbségek lehetnek a COVID-19 helyi megfékezésére tett erőfeszítések terén is. Szinte a világban mindenütt vannak olyan városok, ahol nagymértékben, gyors ütemben terjed a fertőzés, de vannak olyanok is, ahol szinte alig vagy egyáltalán nincs megbetegedés. Nyilvánvalóan azonos alapelvek mentén, de teljesen más tennivalókat és megközelítést igényel a járvány kezelése ezeken a településeken.

Útmutatónk, melynek eredeti, angol nyelvű kiadásának elkészítésében, a WHO felkérésére, az Egészséges Városok Mozgalom Kárpát-medencei Egyesülete is aktívan részt vett, abban kíván segítséget nyújtani minden település vezetőinek, népegészségügyi szakembereinek, hogy a COVID-19 világjárvány kezelésére a leggyorsabb és leghatékonyabb helyi válaszokat tudják adni.

A magyar nyelvű kiadvány elkészítését a Nemzeti Kulturális Alap (www.nka.hu) támogatta, amit a felhasználók nevében ezúton is köszönünk.

De Blasio Antonio

elnök

Egészséges Városok Mozgalom Kárpát-medencei Egyesülete

Köszönetnyilvánítás

Az eredeti, angol nyelvű kiadvány szerzői: Marc Ho, Stella Chungong és Omaar Abbas (Health Security Preparedness Department), Jaouad Mahjour, Faten Ben Abdelaziz és Rudiger Krech vezetésével (Health Promotion Department, WHO headquarters).

A WHO köszönetét fejezi ki az eredeti, angol nyelvű kiadvány kidolgozásában, értékelésében, véleményezésében résztvevőknek:

A WHO tagállamai: Kamerun, Kenya, Szingapúr, Dél-Afrikai Köztársaság.

Helyi önkormányzatok, önkormányzati szövetségek: Egészséges Városok Szövetsége (Japán), Belfast (Egyesült Királyság), Hongkong különleges közigazgatási terület (Kína), Egészséges Városok Mozgalom Kárpát-medencei Egyesülete (Magyarország), Kiama (Ausztrália), Egészséges Városok és Megyék Ír Nemzeti Hálózata (Írország), Newcastle (Egyesült Királyság), Reykjavik (Izland), Riga (Lettország), Swansea (Egyesült Királyság), Udine (Olaszország), Utrecht (Hollandia).

ENSZ Emberi Települések Központja (UN-HABITAT): Geneva Office (Graham Alabaster); Policy Legislation and Governance (Gianluca Crispi, John Omwamba, Maria del Pilar Tellez Soler, Rafael Forero, Remy Sietchiping); Land Housing and Shelter (Christophe Lalande); Lebanon Office (Nanor Karageozian, Maya Majzoub, Taina Christiansen).

WHO Afrikai Regionális Iroda: Ambrose Talisuna, Mary Stephen, Peter Phori.

WHO Amerikai Regionális Iroda: Alex Camacho, Fernanda Lanzagorta Cerecer, Gerarda Eijkemans.

WHO Dél-kelet Ázsiai Regionális Iroda: Maung Maung Htike, Suvajee Good

WHO Európai Regionális Iroda: Adam Tiliouine, Adrienne Rashford, Ana Carina Jorge Dos Santos Ferreira Borges Bigot, Chris Brookes, Dan Chisholm, Elisabeth Waagensen, Filipa Azevedo E Silva, Jetri Regmi, Jill Farrington, Juan Tello, Monika Kosinska, Paula Vasconcelos Lopes, Tanja Schmidt, Tatjana Buzeti.

WHO Kelet-mediterrán Regionális Iroda: Osman Elmahal Mohammed, Samar Elfeky, Shourouk Ahmed, Zachary Gately.

WHO Nyugat-Csendes-óceáni Regionális Iroda: Kalpesh Rahevar, Masaya Kato, Naoko Ishikawa, Riitta-Maija Hamalainen.

WHO Világközpont: Health Emergency Interventions (Andre Griekspoor, Reinhilde Van De Weerdt); Health Security Preparedness (Allan Bell, Candice Vente, Frederik Copper, Jonathan Abrahams, Jostacio Lapitan, Ludy Suryantoro, Nirmal Kandel, Qudsia Huda, Rajesh Sreedharan, Romina Stelter, Xing Jun); Social Determinants of Health (Alana Officer, Alexander Butchart, Berit Kieselbach, Tamitza Toroyan).

Cél, célcsoport, hatáskör

Jelen dokumentum a „Felkészülés erősítése a COVID-19 világjárványra városokban és településeken” (*Strengthening Preparedness for COVID-19 in cities and urban settings*) (1) című időközi útmutató része, melynek célja, hogy kiegészítse a „COVID-19 Stratégiai Felkészülési és Válasz Tervet” (*COVID-19 Strategic Preparedness and Response Plan*) (2), valamint annak stratégiai aktualizálását (3).

A dokumentum kidolgozza és kibővíti az időközi útmutatóban felsorolt javasolt intézkedéseket, és egy olyan ellenőrző listát biztosít a helyi önkormányzatok, a városi vezetők és döntéshozók részére, amely elősegíti a COVID-19 világjárványra és egyéb új járványok kitörésére való felkészülést.

Az ellenőrző lista se nem kötelező érvényű, se nem teljes körű, így mindig a nemzeti szabályozásokhoz, helyi társadalmi, kulturális, és gazdasági viszonyokhoz igazítva alkalmazandó. Az ellenőrző listának nem célja felülírni egyéb útmutatókat és terveket, hanem kiegészíti azokat, segítve a helyi önkormányzatokat, hogy minden kulcsfontosságú területet lefedjenek.

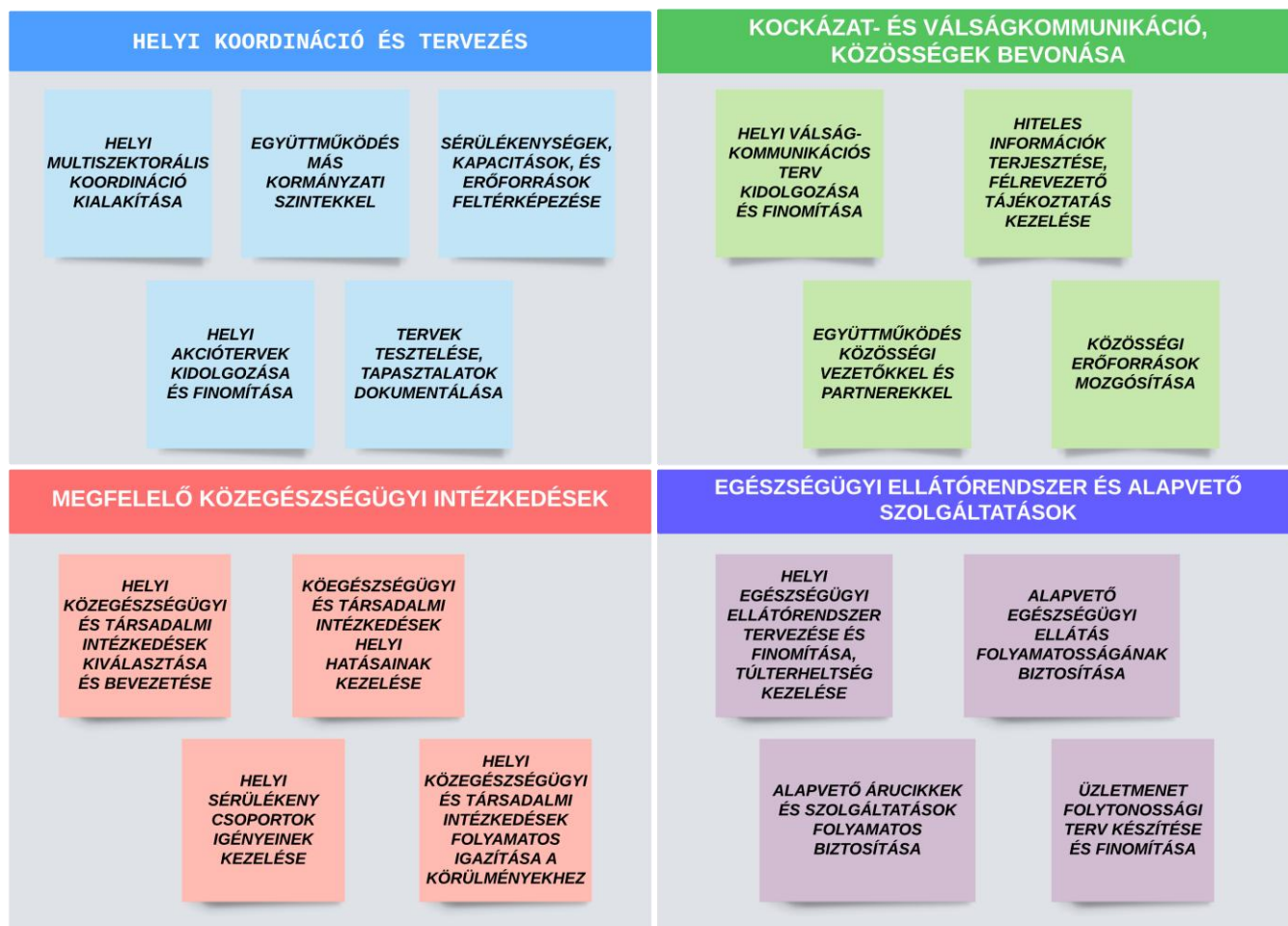

Konceptcionális keretek

Az ellenőrző lista az időközi útmutatóban (1) bemutatott négy kulcsterületre épül, melyek a következők:

- Összehangolt helyi felkészülési tervek az egészségi kockázatokra és hatásokra való hatékony válaszok érdekében
- Kockázat- és válságkommunikáció, a közösségek bevonása az intézkedések betartásának elősegítése érdekében
- Megfelelő megközelítések alkalmazása a közegészségügyi intézkedések terén – különös tekintettel a fizikai távolságtartásra, a kézhigiénére, és a légzőszervi etikett szabályaira (köhögés, tüsszentés)
- Hozzáférés a COVID-19 megbetegedéshez kapcsolódó egészségügyi ellátásokhoz, és az alapvető közszolgáltatások folyamatos biztosítása

Az alábbi ábra azon fő célokat mutatja be, melyeket a helyi önkormányzatoknak figyelembe kell venniük a COVID-19 világvárványra és egyéb új járványok kitörésére való felkészülés során. Ezen célok az ellenőrző listában felsorolt intézkedések megvalósításával érhetőek el.

Az ellenőrző lista használata

Az ellenőrző lista helyi hatóságok részére készült, melyet a COVID-19 világjárvány (vagy egyéb új járványok) kezelésére kidolgozott terveik elkészítéséhez vagy pontosításához szükséges használniuk. Ez megtörténhet a veszélyhelyzet kezelésének bármely szakaszában, de különösen fontos a felkészülés és készenlét szakaszaiban, a felépülésbe való átmenet időszakában és az azt követő időszakban, vagy a járványcsúcsok közötti időszakban.

Az ellenőrző lista felépítése

Az ellenőrző lista az időközi útmutatóban leírt és az előbbiekben bemutatott négy kulcsterület köré épül. Bármely országban három lépcsőben hozhatnak meg intézkedéseket:

1. lépés intézkedései	pirossal – a legmagasabb szintű prioritások	40 intézkedés
2. lépés intézkedései	sárgával – az 1. lépést követő prioritások	34 intézkedés
3. lépés intézkedései	zölddel – az 1. és 2. lépést követő prioritások	28 intézkedés

Ha az erőforrások korlátozottak, akkor a legnagyobb hiányosságokat – főleg melyek az 1. lépés intézkedéseivel kapcsolatosak – szükséges először azonosítani és kezelni. Így egy könnyebben kezelhető listát kapunk, a COVID-19 világjárványra (vagy egyéb új járványokra) való felkészülés javítását célzó intézkedésekről.

Az ellenőrző listában szereplő intézkedések ilyen módon (3 lépésbe) történő csoportosítása a dokumentum készítésében résztvevők konszenzusán alapul. Javasolt, hogy a helyi hatóságok elemezzék saját, helyi körülményeiket és ahhoz igazítsák az intézkedések csoportosítását, ha szükséges.

Szerkeszthető változat és szűrési lehetőségek

A dokumentumhoz kapcsolódik egy szerkeszthető Microsoft Excel fájl, mely a www.egeszsegesvarosok.hu oldalról szintén letölthető. A fájl az alábbi szűrési lehetőségeket teszi lehetővé: intézkedés szintje, javasolt terület / a helyi önkormányzatnál a különböző akciókért felelős csoportok, a veszélyhelyzet kezelésének aktuális szakasza.

Az intézkedések területei

A következő terület elnevezéseket használjuk a dokumentumban: vezetés és koordináció; egészség, társadalmi kohézió és szolidaritás; kereskedelem és fejlesztés; kommunikáció; közlekedés; városi környezet és biztonság.

Minden helyi hatóságnak a területek struktúráját a saját szervezeti rendszeréhez szükséges igazítani, ami segíthet a munkamegosztás javításában. Számos intézkedés gyakorlati megvalósítása különböző szektorok bevonását is szükségessé teszi. A multiszektoralis, *teljes társadalmi megközelítés* legszélesebb körben történő alkalmazása továbbra is kulcsfontosságú egy koherens felkészülési és választerv kidolgozásához.

Veszélyhelyzet kezelésének szakaszai

Minden intézkedés a veszélyhelyzet kezelésének azon szakaszához kapcsolódik, melyet leginkább megcéloz az adott intézkedés. Ezek a következők: minden szakasz, felkészülés és készenlét, válaszadás, felépülés. Ez a csoportosítás segítheti a helyi hatóságokat, hogy kiválasszák az aktuális helyzetben legfontosabb intézkedéseket.

	Minden szakasz	Felkészülés és készenlét	Válaszadás	Felépülés
1. lépés intézkedései	18	12	8	2
2. lépés intézkedései	7	4	22	1
3. lépés intézkedései	9	5	13	1

Az ellenőrző lista használata

Az intézkedések nem egy „mindent vagy semmit” megközelítésben valósítandóak meg, így a helyi hatóságoknak nem kell mindenáron arra törekedniük, hogy minden pont ki legyen pipálva. A lista átnézésével meghatározhatók azon területek, ahol hiányosságok vannak vagy további fejlesztésre van szükség. Az aktuális státusz felméréséhez minden intézkedést az alábbi jelzések egyikével javasolt ellátni:

- **Nem releváns/ nem prioritás**
- X **Szükséges, de nem valósult meg**
- ✓ **További fejlesztésre van szükség**
- ✓✓ **Megfelelően kidolgozott**

A helyi hatóságok ki is egészíthetik a listát a helyi viszonyokhoz igazodó egyedi intézkedésekkel. Javasolt az ellenőrző lista folyamatos használata, ami segíthet az előrehaladás monitorozásában és értékelésében. Ez a folyamat összhangban van a *Tervezés-Cselekvés-Ellenőrzés-Beavatkozás (PDCA: Plan-Do-Check-Act)* négylépéses menedzsment módszerrel.

Egyéb források

Az ellenőrző lista összhangban áll a WHO egyéb COVID-19 dokumentumaival, melyek részletezik az egyes tématerületeket. Amennyiben a helyi hatóságok további útmutatást igényelnek bizonyos témakörökben, úgy ezeket a dokumentumokat használhatják (4).

Intézkedések ellenőrző listája

1. Összehangolt helyi felkészülési tervek az egészségi kockázatokra és hatásokra való hatékony válaszok érdekében

Intézkedés	Terület	Szakasz	Állapot ^a
TERVEZÉSI ÉS KOORDINÁCIÓS STRUKTÚRA FELÁLLÍTÁSA			
Hozzanak létre és működtessenek egy interszektoriális munkacsoportot, melynek egyértelműen meghatározott a vezetése, szerepe, felelőssége és a működési folyamata. A munkacsoport legyen kapcsolatban a különböző helyi hatósági osztályokkal, tudományos és jogi tanácsadókkal, a magánszektoral, és olyan kulcsszereplőkkel, mint a közösségi vezetők és csoportok, NGO-k, és a civil társadalom. Meglévő helyi koordinációs mechanizmusok, ha vannak, adaptálhatók a járvány kezelésére, mint például a válságkezelési rendszer (IMS=Incident Management System).	Vezetés és koordináció	Felkészülés és készenlét	
Aktiválják a munkacsoportot már korai szakaszban, amikor egy lehetséges egészségi veszélyhelyzet várható, abban az esetben is, ha csak néhány megbetegedés van vagy még egyáltalán nincs egyetlen eset sem.	Vezetés és koordináció	Felkészülés és készenlét	
Biztosítsák, hogy minden bevezetett intézkedés jogszerű döntéshozói folyamat eredménye legyen; hogy tiszteletben tartják a jogállamiság alapelveit, valamint felbecsülik a veszélyhelyzeti törvények és szabályok emberi jogokra és sérülékeny csoportokra ^b gyakorolt hatásait, mielőtt alkalmazzák és kötelezővé tennék őket. A tervezési gyakorlatba vonjanak be jogászokat is.	Vezetés és koordináció	Minden szakasz	
Gondoskodjanak arról, hogy a veszélyhelyzeti törvények és szabályok egyértelmű üzeneteket tartalmazzanak, bevezethetők legyenek, és olyan módon kerüljenek megalkotásra, amely segíti betarthatóságukat.	Vezetés és koordináció	Minden szakasz	
Lépjenek kapcsolatba más kormányzati szintekkel (pl. állami), egyértelmű kommunikációs és koordinációs csatornák használatával. Dolgozzanak együtt a nemzeti hatóságokkal (pl. egészségügyi minisztérium) a nemzeti stratégiákhoz és tervekhez való alkalmazkodás, azok támogatása és elősegítése érdekében, a helyi igények egyidejű figyelembe vételével. A helyi intézkedések egészítsék ki és ne akadályozzák a nemzeti tervek végrehajtását.	Vezetés és koordináció	Minden szakasz	

^a Az aktuális státusz felméréséhez minden intézkedést az alábbi jelzések egyikével javasolt ellátni: – nem releváns/nem prioritás, X szükséges, de nem valósult meg, ✓ további fejlesztésre van szükség, ✓✓ megfelelően kidolgozott.

^b A sérülékeny csoportokat valószínűsíthetően jobban érintik a közegészségügyi és társadalmi intézkedések hatásai. Sérülékeny csoportok például: informális munkát végzők és családjaik; menekültek és kitelepítettek; menedékjogkérők; migránsok; hajléktalanok; nem megfelelő lakhatási körülmények között élők; fogyatékkal élők; napi ellátásra, segítségre szoruló; egyedül élő idősek; egészségi problémákkal küzdők, akik nem jutnak ellátáshoz; és azok, akiknél nagyobb a mentális egészségre gyakorolt hatások kockázata.

Intézkedés	Terület	Szakasz	Állapot
<p>Készítsenek helyi cselekvési tervet a járvány különböző szakaszaira^c (4).</p> <p>A terv tartalmazza a korai felismerés, a kontaktkutató, a tesztelés, a karantén, az izoláció, az alapszolgáltatásokhoz^d való hozzáférés kérdésköreit, valamint a közegészségügyi és társadalmi intézkedéseket és a kedvezőtlen társadalmi-gazdasági hatások enyhítésének lehetőségeit.</p>	Vezetés és koordináció	Minden szakasz	
<p>Koordinálják és támogatják azokat az állami, önkormányzati, közösségi és önkéntes szolgálatokat, amelyek segítik a járvány kitorrásának megfékezését, felhasználva a már működő szolgálatokat és forrásokat.</p>	Vezetés és koordináció	Válaszadás	
<p>Megbízható forrásból gyűjtsék be, használják és osszák meg a naprakész információkat, hogy azzal is javítsák az önkormányzatok helyzet tudatosságát, és a betegség terjedésének, a közegészségügyi és társadalmi intézkedések hatásának monitorozását, beleértve a közösségre, a helyi gazdaságra, és a lakosság egészségére és jólétére gyakorolt hatásokat.</p> <p>Ezzel növelhető az önkormányzatok iránti bizalom és az intézkedések betartására való hajlandóság is.</p>	Egészség, társadalmi kohézió és szolidaritás	Válaszadás	
<p>Rendszeresen pontosítsák a terveket a nemzeti és helyi változásokhoz igazodva, figyelembe véve: a COVID-19 epidemiológiáját, az új tudományos eredményeket, a sérülékenységi változásait, a kapacitások és a források időbeli felhasználását, a közegészségügyi és társadalmi intézkedések hatékonyságát, és mindezek hatását a lakosságra (5) – a felépülésbe való átmenet időszakában, az azt követő időszakban és a járványcsúcsok közötti időszakban is.</p>	Egészség, társadalmi kohézió és szolidaritás	Minden szakasz	
<p>Készítsenek helyi akciótervet a védőoltásokra vagy más megelőző intézkedésre, feltételezve, hogy ezen lehetőségek elérhetővé válnak.</p>	Vezetés és koordináció	Felépülés	
<p>Alkalmazzanak olyan irányítási folyamatokat, melyek biztosítják az elszámoltathatóságot és az átláthatóságot.</p> <p>Fontolják meg a helyi képviselő-testület működésének, a döntéshozatalban való közösségi részvétel és egyeztetés folytatásának lehetőségeit, valamint a média információhoz való hozzáférését.</p>	Vezetés és koordináció	Minden szakasz	
<p>A közös döntéseket és stratégiákat a kormányzás különböző szintjein tárgyalják meg.</p>	Vezetés és koordináció	Minden szakasz	
<p>Vegyék fel a kapcsolatot a környező helyi hatóságokkal^e, és határozzák meg a velük történő kommunikáció és egyeztetés csatornáit. Ebbe beletartoznak a formális és informális határon túli együttműködések is, a helyi önkormányzatok meglévő hálózatainak és forrásainak használata (pl. központi irodák, kommunikációs adatbázisok).</p>	Vezetés és koordináció	Minden szakasz	

^c A járvány különböző szakaszai: felkészülés, készenlét, válaszadás, felépülés/ tetőzések közötti időszak.

^d Alapvető árucikkek és szolgáltatások: szükséglakások, gyógyszer- és élelmiszerellátás, hulladékszállítás, temetkezési szolgáltatások, víz, csatornázottság, kézhigiéné, és telekommunikáció.

^e Környező helyi hatóságok például: regionális hatóságok, szomszédos városok, nagyvárosokhoz kapcsolódó területek, városok peremvidékei, környező vidéki települések.

Intézkedés	Terület	Szakasz	Állapot
Végezzenek vagy támogassanak szimulációs gyakorlatokat, a járvány különböző szakaszait ^c célzó nemzeti és helyi cselekvési tervek tesztelésére (6). Ezt a veszélyhelyzeti tervezés részeként szükséges elvégezni, más kulcsszereplőkkel közösen (pl. a készenléti szervek, sürgősségi szolgáltatásokat biztosítók).	Vezetés és koordináció	Felkészülés és készenlét	
Hozzanak létre gyűjteményt vagy adatbázist a végrehajtott intézkedések, tapasztalatok, és tanulságok dokumentálására, és osszák meg azokat más városokkal. A pozitív lehetőségek között lehetnek például a biztonságos közlekedés növelésének (gyaloglás, kerékpározás), a levegőszennyezés csökkentésének, és az olyan közösségi válaszok bevezetésének lehetőségei, amelyek biztosítják a társadalmi kapcsolatok fenntartását.	Vezetés és koordináció	Minden szakasz	
SÉRÜLÉKENY CSOPORTOK AZONOSÍTÁSA			
Ne feledkezzünk meg az egyéb ismert veszélyekről és lehetséges eseményekről, amelyek a járvánnyal egy időben merülhetnek fel. Használjanak kockázatelemzési módszereket azon kérdéskörök felmérésére, amelyek a járvány vagy a bevezetett intézkedések eredményeként merülhetnek fel (7). (Ilyen módszer például a STAR: Strategic Tool for Assessing Risk)	Vezetés és koordináció	Minden szakasz	
Rendelkezésre álló adatok összegyűjtésével és felhasználásával készítsenek listát, majd állítsanak fel sorrendet aszerint, hogy kiknél valószínűsíthető magasabb kockázat a megbetegedés egészségre gyakorolt hatásait tekintve (pl. idősek, valamilyen alapbetegséggel élők), és kiknél valószínűsíthető magasabb kockázat a közegészségügyi és társadalmi intézkedések hatásait tekintve ^b .	Egészség, társadalmi kohézió és szolidaritás	Felkészülés és készenlét	
Határozzák meg azokat a helyeket, ahol az emberek nagyobb kockázatnak vannak kitéve a betegség következményeit tekintve, valamint ahol az emberek nagyon kockázatnak vannak kitéve a közegészségügyi és a társadalmi intézkedések hatásait tekintve ^f (8)-10).	Egészség, társadalmi kohézió és szolidaritás	Felkészülés és készenlét	
Határozzák meg azokat a helyeket és tevékenységeket, melyek a terjedés helyi gócpontjai lehetnek, mint például az illegális lakásfoglalások, zsúfolt piacok, közösségi közlekedés, és nagy létszámú rendezvények (pl. vallási, sport és kulturális rendezvények) (11).	Városi környezet és biztonság	Felkészülés és készenlét	

^f Olyan helyek, ahol valószínűsíthető, hogy az emberek nagyobb kockázatnak vannak kitéve a betegség vagy a közegészségügyi és a társadalmi intézkedések hatásait tekintve: illegális lakásfoglalás; sérülékeny társadalmi csoportoknak otthont adó intézmények, mint például idősothonok, bentlakásos intézmények fizikai vagy mentális betegséggel vagy fogyatékkal élők részére, gyermekotthonok és intézetek, drogterápiás intézetek, hajléktalanszállók, menekülttáborok, menedékjogot kérőket elhelyező központok, valamint börtönök és egyéb fogvatartási intézetek.

Intézkedés	Terület	Szakasz	Állapot
Keressék meg azokat a lokális meglévő hiányosságokat, melyek hátráltathatják a megelőzés, felkészülés, válaszadás és felépülés szakaszait, és dolgozzanak ki akciótervet a legkritikusabb területek feladatainak gyors megoldására.	Vezetés és koordináció	Felkészülés és készenlét	
Határozzák meg azokat a helyeket, közösségeket és csoportokat, ahol nem megfelelő a vízhez, csatornázottsághoz, és a higiéniai feltételekhez való hozzáférés, amely megnehezíti a kézmosásra és a légzőszervi etiketre vonatkozó ajánlások betartását (12).	Városi környezet és biztonság	Felkészülés és készenlét	
Térképezzék fel azokat a helyeket, közösségeket és csoportokat, ahol a magas népsűrűség vagy egyéb akadályok megnehezítik a fizikai távolságtartás, az önkéntes karantén és a hatósági karantén intézkedéseinek betartását (pl. illegális lakásfoglalások; azok a helyek, ahol felmerül a családon belüli erőszak kockázata; egyedülálló szülők; és valamilyen alapbetegséggel vagy fogyatékkal élők esetében).	Egészség, társadalmi kohézió és szolidaritás	Felkészülés és készenlét	
Térképezzék fel azokat a helyeket, közösségeket és csoportokat, ahol a nem megfelelő és rossz minőségű lakhatási feltételek (pl. túlszűfolttság, hajléktalanság) megnehezítik a fizikai távolságtartás, az önkéntes karantén és a hatósági karantén intézkedéseinek betartását. Vezessenek be intézkedéseket ezek enyhítésére, például megfelelő minőségű szükségplakások és telefonos segélyvonalak biztosításával.	Egészség, társadalmi kohézió és szolidaritás	Felkészülés és készenlét	
Térképezzék fel a 'belépési pontokat' ⁸ és meglévő kapacitásaikat – a gyanús eseteket azonosításához szükséges felszerelések, képzett személyzet és kommunikációs csatornák tekintetében. A nemzeti hatóságokkal együttműködve fejlesszék kapacitásaikat, ha szükséges (13).	Városi környezet és biztonság	Felkészülés és készenlét	
Gyűjtsék össze a releváns információkat, azon környező helyi hatóságoktól ^e , melyek a várostól függenek bizonyos szolgáltatások tekintetében vagy melyek lakosai a város alapvető szolgáltatásokat ^d biztosító munkahelyein dolgoznak.	Vezetés és koordináció	Felkészülés és készenlét	
Készítsenek helyi akciótervet a városon belüli, város-vidéki település között történő mozgás, közlekedés kezeléséről, amely kiter a betegség terjedésének csökkentését célzó intézkedésekre, és amely biztosítja az alapvető árucikkek szállításának és a szolgáltatások működésének támogatását. Gondoskodjunk arról, hogy a dolgozók továbbra is, biztonságban és megfelelő védelem mellett jussanak el munkahelyeikre.	Vezetés és koordináció	Felkészülés és készenlét	

⁸ Belépési pontok például a repülőterek, kikötők, és szárazföldi határátkelők.

Intézkedés	Terület	Szakasz	Állapot
KAPACITÁSOK ÉS ERŐFORRÁSOK MEGHATÁROZÁSA			
A helyi hatóságok készítsenek listát és konzultáljanak a kritikus szektorokkal és kulcsszereplőkkel, mint a megbízható szervezetek, az alapvető szolgáltatásokat ^d nyújtó szereplők, a közösségi szervezetek, a civil szervezetek és a magánszektor.	Vezetés és koordináció	Felkészülés és készenlét	
Dokumentálják és kommunikálják ezen szektorok és kulcsszereplők, a vészhelyzet különböző szakaszaiban ^c , várható szerepét.	Vezetés és koordináció	Felkészülés és készenlét	
Térképezzék fel az élelmiszerek, az élelmiszerszállítás, az alapvető gyógyszerek és oltások ellátó láncának rendszerét, valamint az egyéb alapvető árucikkek és szolgáltatások ^d infrastruktúráját.	Vezetés és koordináció	Felkészülés és készenlét	
Azonosítsák a mozgósítható és önszerveződő közösségi szintű szervezeteket és erőforrásokat (önkéntesek, civil szervezetek). Biztosítsák részükre a megfelelő támogatást és jogkört, hogy részt vehessenek a helyi erőfeszítésekben, amikor szükséges.	Egészség, társadalmi kohézió és szolidaritás	Válaszadás	
Készítsenek listát a szektor-semleges munkaerőről, ide értve a fordítókat és tolmácsokat, kommunikációs csatornáikkal, elérhetőségeikkel, hogy mozgósíthatók legyenek a válaszadás feladataiban, például az egészségügyi ellátórendszer feladatainak esetleges megugrása esetén.	Egészség, társadalmi kohézió és szolidaritás	Válaszadás	
Térképezzék fel azokat a fő belépési pontokat ^e , melyeken keresztül megoldható az orvosi készletek, a vészhelyzetben szükséges termékek és eszközök, valamint az egyéb alapvető készletek szállítása, amennyiben szükséges (13).	Közlekedés	Válaszadás	
Kössenek formális megállapodást az állami, magán és közösségi tulajdonú helyi egészségügyi intézményekkel, kórházakkal és klinikákkal, a közegészségügyi igények és a klinikai kezelési szükségletek összekapcsolására, a gyanús és megerősített esetekre (14).	Egészség, társadalmi kohézió és szolidaritás	Felkészülés és készenlét	

2. Kockázat- és válságkommunikáció, a közösségek bevonása az intézkedések betartásának elősegítése érdekében

Intézkedés	Terület	Szakasz	Állapot ^a
A BETEGSÉGGEL ÉS A KÖZEGÉSZSÉGÜGYI INTÉZKEDÉSEKEL KAPCSOLATOS INFORMÁCIÓK KOMMUNIKÁLÁSA			
<p>Készítsenek olyan helyi válságkommunikációs tervet, a regionális és országos válságkommunikációs tervek alapján és azokkal összhangban, amely biztosítja, hogy a különböző szektorok és kulcsszereplők pontos és következetes üzeneteket közvetítsenek.</p> <p>Az üzenetek kommunikálása során figyelembe kell venni a kulturális, nyelvi sajátosságokat, és a helyi igényeknek megfelelő médiumokat kell kiválasztani.</p> <p>Figyeljünk azok igényeire is, akik nem beszélik a helyi nyelvet, halláskárosultak, látássérültek, analfabéták, nem jutnak rendszeresen és könnyen Internethez.</p> <p>Az üzeneteknek a társadalom minden rétegére ki kell terjedniük.</p>	Egészség, társadalmi kohézió és szolidaritás; Kommunikáció	Minden szakasz	
Vegyék figyelembe a lakosság eltérő egészség-műveltségi szintjét, és lehetőség szerint használjanak könnyen érthető üzeneteket és ábrákat, az akcióterv és a közegészségügyi és társadalmi intézkedések kommunikációja során.	Egészség, társadalmi kohézió és szolidaritás	Minden szakasz	
Vonják be a helyi médiát (hagyományos és digitális) a közegészségügyi üzenetek terjesztésébe, melyek a betegség terjedésének megállítását és a vészhelyzet kezelését célozzák.	Egészség, társadalmi kohézió és szolidaritás; Kommunikáció	Minden szakasz	
Gondoskodjanak arról, hogy félrevezető, félreérthető, és hamis információk (álhírek) ne terjedjenek a helyi önkormányzaton és partnermédiumain keresztül.	Egészség, társadalmi kohézió és szolidaritás; Kommunikáció	Minden szakasz	
Rendszeres időközönként <i>(kezdetben lehetőség szerint naponta)</i> , különböző csatornákon keresztül, biztosítsanak friss és pontos információt <i>(több nyelven, ha szükséges)</i> , az aktuális helyi helyzetről, valamint az országos, regionális, és helyi szinten bevezetésre kerülő intézkedésekről.	Egészség, társadalmi kohézió és szolidaritás	Minden szakasz	
Biztosítsanak információt a szolgáltatások elérhetőségéről, felfüggesztéséről vagy megváltozott időbeosztásáról.			
Rendszeres időközönként <i>(kezdetben lehetőség szerint naponta)</i> biztosítsanak oktató programokat <i>(több nyelven, ha szükséges)</i> , melyek elmagyarázzák a betegséggel és a terjedés kockázati tényezőivel kapcsolatos releváns információkat. Közvetítsenek pozitív üzeneteket arról, hogy az emberek hogyan védhetik meg magukat és másokat.	Egészség, társadalmi kohézió és szolidaritás	Minden szakasz	
Az alapvető szolgáltatásokat ^d ellátó területek dolgozói kapjanak személyre szabott, tudományosan alátámasztott és releváns információt arról, hogy hogyan védhetik meg magukat munkájuk ellátása során.	Egészség, társadalmi kohézió és szolidaritás	Válaszadás	

Intézkedés	Terület	Szakasz	Állapot
Biztosítsanak információt és útmutatást a lakosság részére arról, hogy hogyan tudnak megküzdeni a stresszel, valamint a közegészségügyi és társadalmi intézkedések egyéb nem kívánt következményeivel. A széles lakosság mellett figyeljenek oda az olyan speciális csoportokra is, mint a gyermekek, idősek és egyedül élők, egészségügyi és szociális dolgozók, és a frissen munkanélkülivé vált emberek.	Egészség, társadalmi kohézió és szolidaritás	Válaszadás	
Válasszanak különböző monitorozási módszereket a betegséghez és a bevezetett közegészségügyi és társadalmi intézkedésekhez kapcsolódó közfelfogás, ismeretek és attitűdök megismerésére – mind a széles lakosság, mint a speciális csoportok körében. A rendelkezésre álló forrástól függően, ezek lehetnek például központi statisztikai adatok, rendszeresen gyűjtött adatokból levont következtetések (pl. közösségi közlekedés kihasználtsága), vagy célirányosan gyűjtött adatok a meglévő közösségi csatornákon keresztül (pl. felmérések).	Vezetés és koordináció	Válaszadás	
Hozzanak létre olyan információs vonalat vagy egyéb csatornát (pl. azonnali üzenetküldés, mobil applikációk) <i>(több nyelven, ha szükséges)</i> , ahol az emberek választ kaphatnak a betegséggel, és a bevezetett közegészségügyi és társadalmi intézkedésekkel kapcsolatban felmerülő kérdéseikre.	Egészség, társadalmi kohézió és szolidaritás	Válaszadás	
Állítsanak fel rendszereket az információk, mobilszolgáltatások útján történő terjesztésére, hogy elérjék azokat az embereket is, akik nem érhetők el a hagyományos médiumokon keresztül.	Egészség, társadalmi kohézió és szolidaritás; Kommunikáció	Minden szakasz	
KÖZÖSSÉGI ERŐFORRÁSOK MOZGÓSÍTÁSA (15)-16)			
Helyi közösségi vezetőkkel és partnerekkel közösen dolgozzanak ki olyan kommunikációs kampányt, amely bemutatja, hogy miért van szükség a közegészségügyi és társadalmi intézkedésekre, és hogyan kell őket betartani. Határozzanak meg hatékony kommunikációs csatornákat, és a párbeszédet támogató mechanizmusokat (15).	Kommunikáció	Minden szakasz	
Helyi közösségi vezetőkkel és partnerekkel közösen határozzák meg a legjobb megoldásokat, amelyekkel enyhíthető a közegészségügyi és társadalmi intézkedések hatása és támogatható a párbeszéd, különösen a sérülékeny társadalmi csoportok ^b körében.	Kommunikáció	Válaszadás	
Használják a meglévő közösségi hálózatokat, beleértve azokat, amelyek egészségügyi és szociális szolgáltatásokat nyújtanak, hogy elérjék a nehezen elérhető és egyéb sérülékeny társadalmi csoportokat ^b (16).	Egészség, társadalmi kohézió és szolidaritás	Minden szakasz	
Állítsanak fel, megfelelően felszerelt, önkéntes tájékoztató csoportokat, akik információt juttatnak el a lakosság részére az egyéni és a közösségi védekezésről, különös figyelmet fordítva a sérülékeny társadalmi csoportokra ^b .	Egészség, társadalmi kohézió és szolidaritás	Minden szakasz	
A szociális és kulturális intézményekkel együttműködve, támogassák a közösségek ellenálló képességét és a szolidaritást fejlesztő kezdeményezéseket, a közösségi kezdeményezések és a helyi erőfeszítések támogatásával.	Egészség, társadalmi kohézió és szolidaritás	Felépülés	

3. Megfelelő megközelítések alkalmazása a közegészségügyi intézkedések terén – különös tekintettel a fizikai távolságtartásra, a kézhigiénére, és a légzőszervi etikett szabályaira (köhögés, tüsszentés)

Intézkedés	Terület	Szakasz	Állapot ^a
A MEGFELELŐ KÖZEGÉSZSÉGÜGYI ÉS TÁRSADALMI INTÉZKEDÉSEK KIVÁLASZTÁSA			
A releváns hatóságokkal együttműködve készítsenek listát a lehetséges közegészségügyi és társadalmi intézkedésekről, a bevezetésük és enyhítésük kritériumairól, és a megvalósítás módszereiről (pl. egy előre meghatározott döntéshozási folyamat használatával). Legyenek összhangban a nemzeti és regionális szabályokkal és tervekkel, valamint használják fel a rendelkezésre álló kutatási eredményeket és a WHO legfrissebb útmutatásait (5)	Vezetés és koordináció	Minden szakasz	
Gondoskodjanak a közegészségügyi és társadalmi intézkedések megfelelő végrehajtásáról a város minden részén, a szükséges és megfelelő hatósági intézkedésekkel, a hátrányos helyzetű csoportokhoz ^b igazítva. Vonják be a közösségi csoportokat (8).	Városi környezet és biztonság	Válaszadás	
Elemezzék és dokumentálják a közegészségügyi és társadalmi intézkedések lehetséges hatását, fenntarthatósági időtartamát, valamint a társadalmi-gazdasági hatások csökkentésének módjait az érintett lakosság körében.	Vezetés és koordináció	Felépülés	
Legyen lehetőség a közegészségügyi és társadalmi intézkedések körültekintő módosítására, enyhítésére és visszavonására. A változtatások kövessék a WHO útmutatásait és előzze meg őket kockázatelemzés, amely számításba veszi az epidemiológiai tényezőket, az egészségügyi és közegészségügyi kapacitásokat, és a rendelkezésre álló hatékony gyógyszerészeti beavatkozásokat. A változtatásokat folyamatos ellenőrzés mellett, lassan, lépésenként kell bevezetni (5).	Vezetés és koordináció	Felépülés	
AZ INTÉZKEDÉSEK BETARTÁSÁNAK ELŐSEGÍTÉSE A TERJEDÉS CSÖKKENTÉSE ÉRDEKÉBEN – FIZIKAI TÁVOLSÁGTARTÁS			
Készítsenek egyértelmű útmutatót a lakosság részére, hogy hogyan tudják betartani a fizikai távolságtartásra vonatkozó előírásokat zsúfolt lakhatási körülmények között (pl. illegális lakásfoglalások), együttműködésben a közösségi vezetőkkel, ingatlankezelőkkel.	Városi környezet és biztonság	Válaszadás	
Készítsenek terveket a mindenkori fizikai távolságtartás elősegítésére, a továbbra is nyitva tartó közintézmények és üzleti egységek részére. Korlátozzák a zárt helyekre belépő emberek számát és helyezzenek el jelzéseket a padlón, melyek a biztonságos várakozási távolságot jelzik, különös tekintettel a hivatalokra, üzletekre, piacokra és utcai árusító helyekre.	Városi környezet és biztonság	Válaszadás	
Készítsenek tervet a fizikai távolságtartás elősegítésére a közösségi közlekedésben, és gondoskodjanak a közösségi közlekedés dolgozóinak védelméről. Amennyiben szükséges, eszközöljenek változtatások a működésben.	Városi környezet és biztonság	Válaszadás	

Intézkedés	Terület	Szakasz	Állapot
Készüljön terv azon emberek megsegítésére (rendkívüli szociális támogatás) akiknek a megélhetése az informális gazdaságtól függ, különösen azokra az időszakokra, amikor várható a napi bevétel kiesése. Használják a már meglévő hálózatokat és kezdeményezéseket, vagy támogassák a helyi és közösségi vezetőségű megoldások kidolgozását.	Egészség, társadalmi kohézió és szolidaritás	Válaszadás	
Készítsenek tervet a hajléktalanok vagy nem megfelelő lakhatási körülmények között élők elhelyezésére átmeneti, krízisotthonokban. Bocsássák a rászorulóknak rendelkezésére az üresen álló önkormányzati tulajdonú ingatlanokat, valamint egyeztessenek a magánszektorral a kihasználatlan ingatlanok használatáról.	Egészség, társadalmi kohézió és szolidaritás	Válaszadás	
Készítsenek tervet a hajléktalanná válás kockázatának csökkentésére, például a kilakoltatások, a bérleti díjak és törlesztő részek fizetésének felfüggesztésével, valamint segélyalapok létrehozásával és/vagy pénzbeli kifizetéssel.	Egészség, társadalmi kohézió és szolidaritás	Válaszadás	
Egyeztessenek a rövid és hosszú távú ellátást biztosító intézmények ^f vezetőivel, hogy hogyan valósítható meg a bentlakók között a fizikai távolságtartás.	Egészség, társadalmi kohézió és szolidaritás	Válaszadás	
Indítsanak a mentális és fizikai jólétet támogató helyi programokat, kezdeményezéseket – a fizikai távolságtartást figyelembe véve – különösen a kijárási korlátozások időszakában (17).	Egészség, társadalmi kohézió és szolidaritás	Válaszadás	
A családon belüli erőszak kockázatának csökkentése érdekében működjenek együtt a családon belüli erőszak megelőzésével foglalkozó szervezetekkel, civil szervezetekkel, egészségügyi intézményekkel, helyi családsegítő és gyermekjóléti szolgálatokkal. Családon belüli erőszak kockázatát csökkentő programok kiemelten fontosak a kijárási korlátozások időszakában.	Egészség, társadalmi kohézió és szolidaritás	Válaszadás	
Biztosítsuk a folyamatos kapcsolattartás lehetőségét a családon belüli erőszak áldozatai és az erőszak magas kockázatának kitett gyermekek, valamint az őket segítő intézmények, szervezetek között a kijárási korlátozások időszaka alatt. Biztosítsuk, hogy az áldozatok számára elérhető legyen az egészségügyi ellátás és egyéb segítség (18).	Egészség, társadalmi kohézió és szolidaritás	Válaszadás	
Dolgozzanak ki útmutatót a mindennapi segítséget és ellátást igénylő emberek gondozói részére, hogy mind a gondozók, mind a gondozásra szorulóknak védelme biztosított legyen.	Egészség, társadalmi kohézió és szolidaritás	Válaszadás	
Vezessenek be a biztonságos, aktív közlekedést támogató intézkedéseket, mint például a gyaloglás és a kerékpározás, a fizikai távolságtartás biztosításával. Fontolják meg a járdák használatának lehetőségét, a kerékpáros sávok létrehozását, és a gépjármű forgalomtól elzárt utcák kialakítását.	Városi környezet és biztonság	Válaszadás	

Intézkedés	Terület	Szakasz	Állapot
Hozzanak létre ingyenes telefonos szolgálatot: lelki-segély szolgálatot az öngyilkosság megelőzésére; magánnyal küzdők, családon belüli erőszak áldozatai részére; valamint egyéb mentális problémákkal küzdők részére, mint például a depresszióban és szorongásban szenvedők.	Egészség, társadalmi kohézió és szolidaritás	Válaszadás	
Dolgozzanak ki bizonyítékokon alapuló ajánlásokat a pozitív szülői készségek elsajátítására, az egészségügyi és szociális szektorral, civil szervezetekkel és magánszektortal közösen, családokat segítőik részére, a gyermekbántalmazás megakadályozása érdekében (19).	Egészség, társadalmi kohézió és szolidaritás	Válaszadás	
Fontolják meg a vállalkozásokat terhelő díjak módosításának, elhalasztásának vagy elengedésének lehetőségét, a fizikai távolságtartás jobb megvalósulásának elősegítése érdekében. Pl. piaci helypénzek, közterület használati díjak.	Kereskedelem és fejlesztés	Válaszadás	
Vállalkozásokkal közösen készüljenek az üzletmenet folyamatosságát biztosító tervek, melyek elősegítik a biztonságos munkahelyek létrehozására irányuló intézkedéseket. Például: az egyidejűleg egy helyiségben dolgozók létszámának csökkentése, távolság növelése az asztalok és székek között az irodákban, étkezőkben; otthonról történő munkavégzés engedélyezése, ahol lehetséges; házhozszállítás és egyéb átvételi lehetőségek módosítása. Legyenek tekintettel azon munkavállalókra, akik egyedülálló szülők, és akiknek egyéb gondozási feladataik is vannak.	Kereskedelem és fejlesztés	Minden szakasz	
AZ INTÉZKEDÉSEK BETARTÁSÁNAK ELŐSEGÍTÉSE A TERJEDÉS CSÖKKENTÉSE ÉRDEKÉBEN – KÉZHIGIÉNÉ ÉS LÉGZŐSZERVI HIGIÉNÉS ELŐÍRÁSOK (KÖHÖGÉSI ETIKETT)			
Használjanak egyszerű és pontos oktató anyagokat (<i>több nyelven, ha szükséges</i>), a gyakori és megfelelően kivitelezett kézmosás fontosságáról és a köhögés és tüszögés okozta potenciális veszélyek csökkentéséről (20).	Egészség, társadalmi kohézió és szolidaritás	Minden szakasz	
Népszerűsítsék a társadalmi-kulturális szempontból elfogadható alternatívákat az olyan üdvözlések helyett, melyek fizikai kontaktussal járnak, mint például a kézfogás, ölelés, és puszí.	Egészség, társadalmi kohézió és szolidaritás	Minden szakasz	
A maszkhasználatról kapcsolatos üzenetek legyenek összhangban a WHO útmutatásával (21).	Egészség, társadalmi kohézió és szolidaritás	Minden szakasz	
Biztosítsák a megfelelő infrastruktúrát a kézmosáshoz, és növeljék a hozzáférést a kézmosás jó kivitelezéséhez szükséges eszközökhöz, például kézmosó szappan kiosztásával és folyóvíz biztosításával a közösségek részére (12).	Városi környezet és biztonság	Minden szakasz	
Kiskereskedőkkel közösen dolgozzák ki a megfelelő kéz-higiénés szokásokat ösztönző lehetőségeket az üzletekben és piacokon, például alkoholos kézfertőtlenítő alkalmazásával olyan üzletekben, ahol magas az érintések száma (pl. zöldséges, élelmiszerboltok), vagy olyan berendezések alkalmazásával, melyek minimalizálják a felületek megérintésének lehetőségét, például az üzletek bejáratának nyitva hagyásával.	Kereskedelem és fejlesztés	Minden szakasz	
A közösségi közlekedés üzemeltetőjével közösen dolgozzák ki a megfelelő kéz-higiénét ösztönző lehetőségeket a közösségi közlekedés eszközein.	Közlekedés	Minden szakasz	

4. Hozzáférés a COVID-19 megbetegedéshez kapcsolódó egészségügyi ellátásokhoz, és az alapvető közszolgáltatások folyamatos biztosítása

Intézkedés	Terület	Szakasz	Állapot ^a
FELKÉSZÜLÉS AZ ESETEK HELYI AZONOSÍTÁSÁRA ÉS KEZELÉSÉRE			
Élvezzen prioritást a frontvonalban dolgozók személyes védőeszközökkel való ellátása, például az egészségügyi dolgozók, a bentlakásos intézmények ^f , és a közfeladatokat ellátó szervezetek alkalmazottai.	Egészség, társadalmi kohézió és szolidaritás	Minden szakasz	
Készítsenek tervet a fertőzésügy esetek azonosítására, orvosi értékelésre, tesztelésre és kontaktkutatásokra, különösen a sérülékeny lakosság ^b körében.	Egészség, társadalmi kohézió és szolidaritás	Minden szakasz	
Készítsenek tervet az egészségügyi intézményekben és a közösségben megjelenő COVID-19 esetek kezelésére, beleértve a fertőzött és nem fertőzött betegek osztályozását és elkülönítését. Széles körben osszák meg ezen információkat az ellátásukban résztvevő minden érintettel (14), (22), (23).	Egészség, társadalmi kohézió és szolidaritás	Minden szakasz	
Készítsenek tervet az egészségügyi munkaerő növelésére. A szakmai társaságokkal egyeztetve, fontolják meg a feladatok és kompetenciák, hagyományos szerepeken túlmutató, átcsoportosításának lehetőségét. Például: szabályozások átmeneti megváltoztatása, képzett önkéntesek mozgósítása, nyugdíjas szakemberek, orvostanhallgatók, egyéb egészségügyi végzettséggel rendelkezők alkalmazása.	Egészség, társadalmi kohézió és szolidaritás	Válaszadás	
Készítsenek tervet az egészségügy kapacitásának növelésére, például a köz- és magánkórházak, laboratóriumok, és egyéb egészségügyi intézmények korai bevonásával.	Egészség, társadalmi kohézió és szolidaritás	Válaszadás	
Készítsenek tervet a vírus bentlakásos intézményekben ^f való megjelenésének kezelésére, különös tekintettel azokra, ahol sérülékeny csoportok ^b élnek (17). Működjenek együtt az intézmények vezetőivel és üzemeltetőivel, hogy a helyi hatóságok minél előbb értesítést kapjanak az esetekről, így minél hamarabb bevezethessék a szükséges intézkedéseket.	Egészség, társadalmi kohézió és szolidaritás	Válaszadás	
Készítsenek tervet a holttestek biztonságos és társadalmi-kulturális szempontból elfogadható kezelésére, beleértve a temetést, a hamvasztást, és a gyásztanácsadást.	Városi környezet és biztonság	Válaszadás	
Hozzanak létre vagy használják a meglévő rendszereket az egészségügy kapacitásának monitorozására, beleértve a elkülönítők számát, az intenzív ágyak számát, és a legfontosabb berendezések számát, mint például a lélegeztetőgépek.	Egészség, társadalmi kohézió és szolidaritás	Minden szakasz	
Készítsenek tervet a betegséget követő rehabilitációra, a COVID-19-ből kigyógyuló emberek rehabilitációs igényeire.	Egészség, társadalmi kohézió és szolidaritás	Válaszadás	

Intézkedés	Terület	Szakasz	Állapot
<p>Készítsenek tervet az egészségügyi szektoron kívüli további erőforrások és intézmények lehetséges használatáról, mint például állatorvosi, katonai és kutató laborok; valamint szállodák, sportcsarnokok és konferenciaközpontok, melyek használhatók az egészségügyi ellátás igényének megnövekedése esetén.</p> <p>Vezetőiket, üzemeltetőiket (pl. magánszektor) a tervezés korai időszakában szükséges bevonni, és megvitatni az aktiválást bizonyos, előre meghatározott feltételek teljesülése esetén.</p>	Vezetés és koordináció	Válaszadás	
<p>Készítsenek tervet az ipari és üzleti kapacitások átszervezésére, amelyek átállhatnak az egészségügyi szektor által használt alapvető eszközök gyártására.</p>	Kereskedelem és fejlesztés	Válaszadás	
<p>Készítsenek tervet a COVID-19 betegek és az egyéb sürgős orvosi ellátást igénylő emberek biztonságos szállítására, a túlterhelt helyi kórházak között, és más városok kórházaiba.</p>	Vezetés és koordináció	Válaszadás	
AZ ALAPVETŐ EGÉSZSÉGÜGYI ELLÁTÁS FOLYAMATOSSÁGÁNAK BIZTOSÍTÁSA (24)			
<p>Készítsenek tervet az alapvető egészségügyi szolgáltatások folyamatos biztosítására: <i>a fertőző betegségek alapvető megelőzése és kezelése (különös tekintettel az oltásokra), a reprodukív egészségügy (terhesség és szülés), valamint a sérülékeny lakosság^b részére biztosított alapszolgáltatások körében.</i></p> <p>A tervnek emellett tartalmaznia kell a következőket is: <i>a krónikus és nem-fertőző megbetegedések és mentális megbetegedések folyamatos kezeléséhez szükséges gyógyszerek és felszerelések biztosítása, (beleértve a gyógyszertárak működését és a felírt gyógyszerek házhozszállítását); a fekvőbeteg-ellátást igénylők kezelése; a sürgős ellátást igénylő állapotok és a mindennapi akut esetek ellátása, melyek időérzékeny beavatkozást igényelnek; és a kiegészítő szolgáltatások, mint például a diagnosztikai képalkotás, a laboratóriumi szolgáltatások, és a vérellátó szolgálat (24).</i></p> <p>Az ellátást jogi státusztól függetlenül kell biztosítani.</p>	Egészség, társadalmi kohézió és szolidaritás	Minden szakasz	
<p>Készítsék fel a kórházakat és gondoskodjanak arról, hogy elérhetőek maradjanak és maximális kapacitással működjenek a járvány alatt (25).</p>	Egészség, társadalmi kohézió és szolidaritás	Válaszadás	
<p>Kössenek formális megállapodásokat a közösségi szintereken működő alapvető egészségügyi szolgáltatások fenntartására, ahol szükséges. Támogassák a közösségi egészségügyi szolgáltatásokat és az egészségügyi alapellátást biztosító intézményeket, hogy az általában kórházakban és klinikákon biztosított ellátásokat is nyújtsák.</p>	Egészség, társadalmi kohézió és szolidaritás	Válaszadás	
<p>Enyhítsék az akut és krónikus problémákkal küzdők félelmét az egészségügyi intézmények felkeresésével kapcsolatban a járvány kitörése és lefolyása alatt.</p> <p>Lássák el őket tanáccsal az egészségügyi intézménybe történő utazással vagy egyéb olyan lehetőségekkel kapcsolatban, mint például a telemedicina és az otthoni ellátás.</p>	Egészség, társadalmi kohézió és szolidaritás	Válaszadás	

Intézkedés	Terület	Szakasz	Állapot
AZ ALAPVETŐ SZOLGÁLTATÁSOK FOLYAMATOSSÁGÁNAK BIZTOSÍTÁSA (AZ EGÉSZSÉGÜGYÖN TÚL)			
Készítsenek listát és vegyék számba az alapvető árucikkeket és szolgáltatásokat ^d , melyeket folyamatosan biztosítani kell. Dokumentálják, hogy ezen szektorok milyen függőségi viszonyban állnak egymással, és ez milyen hatással van a folyamatos működés biztosítására.	Vezetés és koordináció	Felkészülés és készenlét	
Készítsenek listát és vegyék számba azokat az alapvető igényeket és tevékenységeket, főként a sérülékeny csoportok ^b körében, melyek elvégzéséhez külön engedély lehet szükséges kijárási korlátozás esetén.	Vezetés és koordináció	Felkészülés és készenlét	
Mérjék fel a szolgáltatások szüneteltetésének vagy leállításának kockázatát, és dolgozzák ki a kockázatok enyhítésére vonatkozó terveket. A folyamatos működés biztosításához állítsák fel az erőforrások és a szolgáltatások prioritási rendszerét.	Vezetés és koordináció	Felkészülés és készenlét	
Működjenek együtt a szociális ellátást nyújtó állami és magánintézményekkel olyan feladatokban, mint a gyógyszerek házhozszállítása, az ételkészítés és alapvető árucikkek biztosítása. Dolgozzanak ki tervet a logisztika és az ellátás leállításának elkerülésére.	Egészség, társadalmi kohézió és szolidaritás	Válaszadás	
Határozzák meg és mozgósítsák az alapvető szolgáltatásokat ^d biztosító intézményeknél és cégeknél dolgozókat támogató lehetőségeket. Például: tömegközlekedésben, gyermekgondozásban, ideiglenes lakhatásban, ételszállításban, és mosodai szolgáltatásokban.	Vezetés és koordináció	Válaszadás	
Készüljenek fel az idősök ellátására, bevonva az egészségügyi intézményeket, helyi hatóságokat, és egyéb kapcsolódó szervezeteket, hogy biztosítsák a folyamatos, integrált, emberközpontú egészségügyi és szociális ellátást a különböző szintereken.	Egészség, társadalmi kohézió és szolidaritás	Válaszadás	
A szociális és kulturális szolgáltatások biztosításának folytatása érdekében, működjenek együtt ezen szervezetekkel, a civil társadalommal, az iskolákkal és az önkéntes szektorral, a társadalmi kohézió kialakítása, a magány és elszigeteltség leküzdése, a mentális egészség és jól-lét támogatása, és a közösség ellenálló képességének növelése érdekében.	Egészség, társadalmi kohézió és szolidaritás	Minden szakasz	
Dolgozzanak ki és teszteljék az alapvető szolgáltatásokra vonatkozó folyamatossági terveket, szimulációs gyakorlatok segítségével. Alkalmazzák a „káros következményekkel nem járó” („no regrets”) megközelítést, hogy megőrizték elkötelezettségüket az egészség- és emberközpontú városi gazdasági modellek mellett, melyekbe beletartoznak a zöldterületek védelme, az aktív közlekedést elősegítő befektetések, és az esélyegyenlőséget támogató döntések és intézkedések.	Vezetés és koordináció	Felkészülés és készenlét	
Mérjék fel az otthonról való munkavégzés hatását a közszolgálati feladatokat ellátó önkormányzati dolgozók esetében.	Vezetés és koordináció	Válaszadás	
Készítsenek tervet a közszolgálati ügyintézés online lehetőségére, az alapvető szolgáltatások ^d biztonságos és folyamatos működése érdekében.	Vezetés és koordináció	Válaszadás	

Hivatkozások

- 1) Strengthening preparedness for COVID-19 in cities and urban settings. Geneva: World Health Organization; 2020 (<https://www.who.int/publications/i/item/strengthening-preparedness-for-covid-19-in-cities-and-urban-settings>, elérve: 2020.10.15.).
- 2) Strategic preparedness and response plan for the new coronavirus. Geneva: World Health Organization; 2020 (<https://www.who.int/publications/i/item/strategic-preparedness-and-response-plan-for-the-new-coronavirus>, elérve: 2020.10.15.).
- 3) COVID-19 strategy update. Geneva: World Health Organization; 2020 (<https://www.who.int/publications/i/item/covid-19-strategy-update--14-april-2020>, elérve: 2020.10.15.).
- 4) Critical preparedness, readiness and response actions for COVID-19. Geneva: World Health Organization; 2020 (<https://www.who.int/publications/i/item/critical-preparedness-readiness-and-response-actions-for-covid-19>, elérve: 2020.10.15.).
- 5) Considerations in adjusting public health and social measures in the context of COVID-19. Geneva: World Health Organization; 2020 (https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/331773/WHO-2019-nCoV-Adjusting_PH_measures-2020.1-eng.pdf, elérve: 2020.10.15.).
- 6) Coronavirus disease (COVID-19) training: simulation exercise. Geneva: World Health Organization; 2020 (<https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/training/simulation-exercise>, elérve: 2020.10.15.).
- 7) Strategic tool for assessing risks (STAR). Copenhagen: WHO Regional Office for Europe; 2019 (<https://www.euro.who.int/en/health-topics/health-emergencies/pages/about-health-emergencies-in-the-european-region/emergency-cycle/prepare/strategic-tool-for-assessing-risks-star>, elérve: 2020.10.15.).
- 8) Interim guidance on scaling-up COVID-19 outbreak in readiness and response operations in camps and camp-like settings. Geneva: Interagency Standing Committee; 2020 (<https://reliefweb.int/report/world/interim-guidance-scaling-covid-19-outbreak-readiness-and-response-operations>, elérve: 2020.10.15.).
- 9) Preparedness, prevention and control of coronavirus disease (COVID-19) for refugees and migrants in non-camp settings. Geneva: World Health Organization; 2020 ([https://www.who.int/publications/i/item/preparedness-prevention-and-control-of-coronavirus-disease-\(covid-19\)-for-refugees-and-migrants-in-non-camp-settings](https://www.who.int/publications/i/item/preparedness-prevention-and-control-of-coronavirus-disease-(covid-19)-for-refugees-and-migrants-in-non-camp-settings), elérve: 2020.10.15.).
- 10) Preparedness, prevention and control of COVID-19 in prisons and other places of detention. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe; 2020 (<https://www.euro.who.int/en/health-topics/health-determinants/prisons-and-health/focus-areas/prevention-and-control-of-covid-19-in-prisons-and-other-places-of-detention>, elérve: 2020.10.15.).
- 11) Key planning recommendations for mass gatherings in the context of the current COVID-19 outbreak. Geneva: World Health Organization; 2020 (<https://www.who.int/publications/i/item/10665-332235>, elérve: 2020.10.15.).
- 12) Water, sanitation, hygiene, and waste management for the COVID-19 virus: interim guidance. Geneva: World Health Organization; 2020 (<https://apps.who.int/iris/handle/10665/331499>, elérve: 2020.10.15.).

- 13) Management of ill travellers at points of entry – international airports, seaports and ground crossings in the context of COVID-19. Geneva: World Health Organization; 2020 (<https://www.who.int/publications/i/item/10665-331512>, elérve: 2020.10.15.).
- 14) Community-based health care, including outreach and campaigns, in the context of the COVID-19 pandemic. Geneva: World Health Organization; 2020 (<https://www.who.int/publications-detail/community-based-health-care-including-outreach-and-campaigns-in-the-context-of-the-covid-19-pandemic>, elérve: 2020.08.13.).
- 15) Risk communication and community engagement (RCCE) action plan guidance COVID-19 preparedness and response. Geneva: World Health Organization; 2020 ([https://www.who.int/publications-detail/risk-communication-and-community-engagement-\(rcce\)-action-plan-guidance](https://www.who.int/publications-detail/risk-communication-and-community-engagement-(rcce)-action-plan-guidance), elérve: 2020.10.15.).
- 16) COVID-19: how to include marginalized and vulnerable people in risk communication and community engagement. Geneva: United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs, 2020 (<https://reliefweb.int/report/world/covid-19-how-include-marginalized-and-vulnerable-people-risk-communication-and>, elérve: 2020.10.15.).
- 17) Mental health and psychosocial considerations during the COVID-19 outbreak. Geneva: World Health Organization; 2020 (<https://www.who.int/publications/i/item/WHO-2019-nCoV-MentalHealth-2020.1>, elérve: 2020.10.15.).
- 18) COVID-19 and violence against women: what the health sector/system can do. Geneva: World Health Organization; 2020 (<https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/331699/WHO-SRH-20.04-eng.pdf>, elérve: 2020.10.15.).
- 19) COVID-19: 24/7 parenting. Parenting for lifelong health. Geneva: World Health Organization; 2020 (<https://www.covid19parenting.com/>, elérve: 2020.10.15.).
- 20) Recommendations to Member States to improve hand hygiene practices to help prevent the transmission of the COVID-19 virus. Geneva: World Health Organization; 2020 (<https://www.who.int/publications/i/item/recommendations-to-member-states-to-improve-hand-hygiene-practices-to-help-prevent-the-transmission-of-the-covid-19-virus>, elérve: 2020.10.15.).
- 21) Advice on the use of masks in the context of COVID-19. Geneva: World Health Organization; 2020 ([https://www.who.int/publications/i/item/advice-on-the-use-of-masks-in-the-community-during-home-care-and-in-healthcare-settings-in-the-context-of-the-novel-coronavirus-\(2019-ncov\)-outbreak](https://www.who.int/publications/i/item/advice-on-the-use-of-masks-in-the-community-during-home-care-and-in-healthcare-settings-in-the-context-of-the-novel-coronavirus-(2019-ncov)-outbreak), elérve: 2020.10.15.).
- 22) Coronavirus disease (COVID-19) technical guidance: patient management. Geneva: World Health Organization; 2020 (<https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/technical-guidance/patient-management>, elérve: 2020.10.15.).
- 23) Operational considerations for case management of COVID-19 in health facility and community. Geneva: World Health Organization; 2020 (<https://www.who.int/publications/i/item/operational-considerations-for-case-management-of-covid-19-in-health-facility-and-community>, elérve: 2020.10.15.).
- 24) Maintaining essential health services: operational guidance for the COVID-19 context. Geneva: World Health Organization; 2020 (<https://www.who.int/publications/i/item/WHO-2019-nCoV-essential-health-services-2020.1>, elérve: 2020.10.15.).
- 25) Hospital readiness checklist for COVID-19. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe; 2020 (<https://www.who.int/publications/i/item/WHO-2019-nCoV-hospital-readiness-checklist-2020.1>, elérve: 2020.10.15.).

TAGVÁROSAINK

**BAJA
BÉKÉSCSABA
ERDŐSZENTGYÖRGY
GYŐR
GYULA
HÓDMEZŐVÁSÁRHELY
KAPOSVÁR
LENDVA
MAGYARKANIZSA
NAGYKANIZSA
PÉCS
SOPRON
SZABADKA
SZÉKELYUDVARHELY
SZÉKESFEHÉRVÁR
SZENTENDRE
SZIGETSZENTMIKLÓS
SZOLNOK
SZOMBATHELY
SZOVÁTA
TOPOLYA
ZALAKAROS
ZALASZENTGRÓT
ZENTA**

Egészséges Városok Mozgalom Kárpát-medencei Egyesülete

7621 Pécs, Váradi Antal u. 11.

www.egeszsegesvarosok.hu